

Előfizetési árak:

A kiadóhivataltól átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes számok ára 2 kr.

Pihenő.

Az utóbbi hónapok csendes parlamenti viharai nagyon megtépték a Bánffy-kormányt, nem valami magasra törő szárnyait. Az ellenzék ugyan nagyon sok tekintetű gátolta abban, hogy teljes erőből támadja a kormányt, mely neki létezősülséget ad, — de még ezek az erélytelen és nem ritkán gyámoltalan képviselőházi csatározások is annyira megviselték a dicsőségben különben sem igen dúslakodó kormányt, hogy igazán jól esik neki az a párnapos nyugalom, amelyet a húsvéti ünnepek biztosítanak neki.

Mert ez a kormány egészséges politikai viszonyok között egyszerűen elképzelhetetlen valami, — főként akkor, mikor e rendkívüli fontosságú dolgok olyan nagy tömege teszi próbára a kormány erejét, mint most.

A józan taktikai érzék teljes hiánya leginkább hiányzik a kiegyezési tárgyalásokból. S itt osztrák szomszédaink sokkal több szimpátiát és jóakaratot tanúsítanak irántunk, mintsem gondolnók, — mert hiszen semmi és senki sem veszélyeztetni úgy a Bánffyké pozícióját, mint ők.

Mert ne higgye senki, hogy a magyar kormány valami különös buzgóságból, honszeretetből vagy bölcseségből nem sietett befejezni a kiegyezési tárgyalásokat: ez a húzás-halasztás tisztán az osztrák kormány műve, mely a felség előtt diszkreditálni akarja a kiegyezés megkötésére egyszerűen képtelen Bánffyt. Másrészt meg az is igaz, hogy nem csupán az irántunk érzett nagy szeretet készíti

a mindjobban felcsigázott követelésekre az osztrák kormányt, hanem Ausztria érdeke is, amely a kvóta-kérdésben teljes ellenlábas a miénknek. S nekünk az a szerencsétlenségünk és Ausztriának az a szerencséje, hogy az osztrákok még nem szoktak el attól, hogy olyan miniszterek legyenek, akik az ő érdekeiket is védelmezik.

S míg a kiegyezési tárgyalások fojtogatják a kormányt, amely úgy látszik csak végegyengülésben fog elmúlni, — már is újabb felhők tornyosulnak a feje fölé, amelyek viharra fenyegetnek és alkalmasint jól megtéptézzák a millennárius esztendő dicsőségét is.

A miniszterelnökre vár az ünneprendezés hálátlan feladata is — akkor, amikor mindenki tudja, hogy az egész terv valóságos szemfényvesztés, az összefüggéstelen eszmék és tervezetek olyan khaosza, amely nyíltan provokálná az elitelő kritikát, ha nem védené a rendező kormányt az a kegyelet, amely iránt való tiszteletből nem foglalkozhatunk a kormány és az ünneprendezés működésének elbírálásával.

Félig kétségtelen és elkerülhetetlen, hogy disszonáns hangok vegyüljenek az ünnep örömfájába. A kiállítás Potemkin-falujá nem az igazi, hanem az ideális magyar népet fogja bemutatni, s a papíros házakba csak viaszbabokat tesznek, mert ha igazi emberek volnának: kibeszélnék a bámuló idegennek, hogy szemfényvesztés az egész. Jöjj közénk ott megláthatod azt a nyomást, amelyben azok miatt sínylünk, akik azt az ünnepet rendezik . . .

S ha felszokott ébredni a lelkiismeret a kegyelmes urakban, úgy lehetetlen, hogy a politikai szieszták álmait meg ne zavarájk ezek a toprongyos alakok, a millennium szegény magyarjai, akiknek az utolsó holmija is dobra fog kerülni, hogy a millennárius esztendő deficitjét ki lehessen majd fizetni.

A pusztaszeri ünnepség is ilyen épületes lesz, csak hogy most ezer év múlva a honfoglaló ősök helyett a vásárhelyi szocialisták által összetoborzott szegény nyomorultak fogják körülállani az ország urait, s éles demonstrációra készülnek. Így valószínű, hogy a pusztaszeri ünnepség elmarad. De elmaradna még sok egyéb, ha mindenütt lehetne tartani a nép őszinte megnyilatkozásától.

Mindezek a dolgok lehető sok dolgot adnak a parlamenti pihenő alatt is a sziesztázó kormányt, — ha ugyan van közöttük még valaki, aki egyébre is gondol, mint arra, hogy miként szilárdíthatja meg a legjobban miniszteri pozícióját.

A delegációk összehívása.

Több oldalról egybehangzólag jelentik, hogy a delegációkat májusban fogják egybehívni. A mint a „B. T.” értesül, ebből csak annyi igaz, hogy a delegációk egybehívását az osztrák és magyar miniszterelnök és a közös miniszterek megbeszélés tárgyává tették a nélkül, hogy az egybehívás időpontjára nézve megállapodás lehetséges lett volna. Ez csak akkor lesz lehetséges, ha a magyar országgyűlés a költségvetést elintézte, a mostani negyedik ülészakot berekeszti s ez országgyűlés ötödik ülészakát

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Justus resurgit.

Ujságírók, toasztozók és egyéb szóonokok igen gyakran emlegetik az *ünnepi hangulatot*. S ez a két szó nem is olyan képtelen frázis, mint az első pillanatra látszik. Kétségtelen, hogy az ünnepnapok valami megmagyarázhatatlan varázsszal hatnak, — s ezért az állításmért lehet, hogy megmesolyognak a pszichologusok, de viszont igazat ad nekem mindenki, aki a vasárnapot vagy ünnepet érzi is. Más ilyenkor a nap világa, más fényben jelennek meg előttünk a házak, utcák és az emberek, — vagy talán egész más szemmel nézzük őket. Az utcán járkalva szinte minden pillanatban várjuk a harangszót, s jól esik nekünk ünnepi ruhába öltözött alakokat és mosolygó, vagy ünnepiesen komoly arcokat látnunk mert mindezek megerősítenek bennünket abban a hitben, hogy a lélek nem csalt, s a szinte öntudatlanul fölébredt ünnepi érzéseknek csakugyan meg van a maga oka.

Az ünnepek között azonban kettő van, amelynek hatása jóval felülmúlja a többiét, — ezek: nagy szombat, és Urnapja. Emennél talán

az egyház kifejtett pompája, s az ünnepi hangulatot nagyban befolyásoló időjárás: a május végi verőfény is emeli a hatást, — amelynek azonban nagyszombaton tulnyomóan belső okai vannak. Egy fenséges idea hatja át az ünnepelőket, amelyet — csodák csodája — az utolsó paraszt éppúgy érez és ért, mint a legkiválóbb az ünneplők közül. Délelőtt ha megszólal a harang: a nagypénteki nyomott, borus hangulatból az első kongásra felébred az ember, s mielőtt tudná, már él szívében az öröm, s jól esik, neki este a körmenetben énekelni az alleluját, amelyre pedig nem biztatja senki.

Azt gondolom, hogy a nagyhét utolsó napjait egy nép sem tudja olyan szépen ünnepelni, mint a magyar. Olyan helyeken, ahol az ősi karakter minden ízében változatlan maradt, s nem változtatott rajta semmit sem az idők vihara, sem az idegen befolyás, — csak ott tudja az ember igazán érezni, hogy mennyi saját-szerűen egyéni vonást visz bele a magyar nép ebbe az ünneplésbe. Csütörtök reggeltől kezdve húsvét napjáig az ünnep foglalkoztatja az egész háznépét, s szinte óráról-órára ugyanazt csinálja mindenki, amit az ősei száz esztendő előtt. Megváltozik az életrend ezekre a napokra, — még az étkezés ideje is más. A csütörtöki est-

ebéd öt órakor a maga speciális ételével, az esti ájtatosságok, a melyeket másnap egésznap folytat mindenki, — a nagypénteki szigorú böjt és kálvária-járás, a nagyszombati sürgés-forgás, tisztogatás és előkészület az örvendezés ünnepére, — mindez minden családnál mindenkor egyformán történik. S a béres fia, mikor majszolja a feltámadási körmenet után valahol az udvar végén az ügyesen elesent húsvéti tojást, — ép úgy örvendezik, mint az urfi, a kinek a mamától kezdve az utolsó eselédleányig mindenki magyarázta az egész héten a húsvét jelentőségét. Ez az igazi ünnep, már akkor beelőttük az emberbe, a mikor még nem érti, s csak akkor örül neki az ember igazán, a mikor már valamit megértett belőle.

Ezen a napon megtér mindenki az Urhoz, s ha már vége lesz a világnak, én azt kívánám, hogy egy nagyszombat-estén legyen vége. Ilyenkor legkevesebb a bűnös, — és ilyenkor elalszik az emberben a gonosz.

A passió a legnagyobb és legszebb tragédia, — misem természetesebb tehát, ha a hatása is legnagyobb. Soha semmi nem fog olyan katharizist, olyan lelki megtisztulást előidézni az emberekben, mint ennek a legnagyobb tragédiának az emléke. Nem is tudok nemesebb, szen-

megkezd, amelyben azután a ház új alakulása után a delegációk tagjainak megválasztása volna foganatosítandó. A delegációk egybehívásának időpontja csak mindezek megtörténte után lesz megállapítható. Hogy a közös miniszterek április 8-án ide jönnek, az csak a delegációk elé terjesztendő költségvetésekkel, zárszámadásokkal és egyéb jelentésekkel függ össze.

A bankszabadság megújítása.

Bécsből megbízható forrásból jelentik a M. É.-nek, hogy az osztrák-magyar bank szabadságának megújítása tárgyában a két kormány és a bank képviselői közt a szóbeli tárgyalások e hónap második felében kezdődnek. Semmi kétség, hogy e tárgyalások az érdekelt felek mindegyikénél többé-kevésbé engedékeny hangulatot fognak előidézni. Ha azonban a két kormány változatlanul fenntartaná eredeti feltételeit, akkor a bank kormányzótanácsa kénytelen lesz a bank likvidációját hozni javaslatba, a mely javaslatot azután a közgyűlés elé fogják terjeszteni.

A katonatisztek fizetésfelemelése.

Az osztrák és magyar kormányok ez idő szerint a katonatiszti fizetések felemelésének kérdésével foglalkoznak. Az ügy most még igen kezdetleges stádiumban van és a jövő hónapban összeülő delegáció aligha lesz még abban a helyzetben, hogy egy kész törvényjavaslat alapján foglalkozhasson a kérdéssel. A »Pester Lloyd« értesülése szerint az ügy rendezése annyi mindenféle anyagi kérdés rendezésével függ össze, hogy rövid idő alatt azoknak megoldása nem várható. Mindazonáltal az ügy rendezetnifog, mihelyest a kellő pénzüsszegek rendelkezésre fognak állani. A közös hadügyminiszter törekvése az, hogy a katonatisztek fizetésének felemelését a viszonyokhoz mérten keresztülvihelessék. Ezért gondoskodott már a múlt évben is arról, hogy a tisztek előléptetési viszonyai is javuljanak, módszere már is lényegesen segített a tisztek helyzetén. A két állam kormánya is rokonszenvez a kérdéssel, és éppen azért nem egészen méltányos a különösen Ausztriában felhangzó rekrimináció, hogy míg az állami tisztviselők helyzetén folyton javíttatik, a kato-

nák érdekében mi sem történik. A magyar állami tisztviselők érdekében bizony már régen nem történt semmi.

Az első orr.

A nagyváradi kir. törvényszékhez leérkezett az igazságügyi miniszter leirata, melyben kijelenti, hogy mult évi működésével nincsen megelégedve és megrójjá a törvényszéket.

Ugyan ki kapta ezt az első orrot?

A törvényszék bírái semmi esetben sem.

A felelősségi bíróságoknak dr. Plósz Sándor államtitkár ur eszméje szerint történt megalakítása óta a bírák el vannak foglalva a felelősségi tanácsban, az ő munkájukat ezen idő alatt senki más nem végezi, pedig ugyan van mit végezni!

A kir. törvényszék területén a szóbeliség behozatala óta minden egyes járásbíró és al-bíró fölmentve érzi magát a jogszabályok rideg nyúgaitól, alkot irány-eszmét és elvet olyat, aminőt némely kezdő ügyvéd ur jónak és helyesnek tart.

Az ügyvéd urak és a felek az új iránynak még nem tudnak hívei lenni, tehát felelősségre.

A kir. törvényszék ahány tanácsa van, annyi irány-eszmét és elvet állapít meg.

A magánjog kodifikálásának hiánya szaporítja a bajt; mert senki sem tudja, mihez tartsa magát.

A rendes perek hátralékai szaporodnak, a felelősségi tanácsban az összehalmozódott ügyek miatt a gyors elintézés lehetetlen.

Az alperesek azt veszik észre, hogy a gyors igazságszolgáltatás helyett megérkezett a lassu, tehát felelősségre és így a hátralékok gyógyszerül alkalmazott medicina rosszabb a betegségénél.

Hiszen nem mondanók mi soha, hogy nem célra vezet a szóbeliség.

Azonban kellő erő hiányában olyan, mintha valaki azért vesz adósságra nagyobb birtokot, mivel a kisebbet nem képes kellően kihasználni.

Azok a bírák, kik a törvényszéknél dolgoznak, el vannak halmozva teendőikkel úgy, hogy

még a fejök teteje sem látszik ki az ak-tákból.

A miniszter ur nem azt nézi, hogy mit végeztek, hanem hogy mi a hátralék, tehát még azt sem igen tudja, hogy mire képes egy ember, még hogyha bíró is.

Hát ezek a törvényszéki bírák dolgoznak annyit, hogy többet várni tőlük képtelenség.

A miniszter a személyzetet szaporítani nem akarja, hanem új dolgokkal eltölti őket úgy, hogy a hátralékból kievickélniük teljes lehetetlenség.

És hogy ha ez csak itt nálunk volna így!

Igy van ez szerte a hazában mindenütt és azt hisszük, hogy a jajsavak már legközelebb megérkeznek, — az ügyvédi kamarák már dolgoznak, hanem nem sok idő múlva meghalljuk a felek morgását is.

Ezt az első orrot bizony nem a törvényszék kapta, hanem a rendszer megalkotója — dr. Plósz Sándor államtitkár ur.

Az állami tisztviselők sérelme.

Az államtisztviselők helyzetük tarthatatlanságát, fizetésük és lakpénzüik elégtelenségét, előmenetelük aránytalan voltát panaszolják el abban a memorandumban, melyet a m. kir. kormányhoz benyújtottak. Az emlékirat szomorú állapotát festi a magyar tisztviselői karnak; azon tisztviselőknek, a kik élethálóra korteskednek a kormánypárti választásokon és szavaznak akár szalmabábra is, csak szabadelvű képviselő legyen.

Keserű humorral emlékezik meg az emlékirat az 1893. évi IV-ik törvényezikről: Kényeret vártunk és kaptunk fizetésrendezést.

Miben is állott ez a fizetésrendezés? A rendezés következtében azon tisztviselők, kik 800 frtnyi díjazást élveztek, 700 frt fizetésbe lettek visszahelyezve, a 600-asok 500-ossá lettek, meghagyták nekik ugyan a már élvezte 100 frtot személyes pótlék czímen, de mielőtt előlépésre került, vagy majd évek múlva kerül a sor, akkor megkapják azt a fizetést, melyet a fizetésrendezés előtt élveztek. Az 1200 frtos számvizsgáló, posta főtiszt stb. 1100 frtra deg-

tebb örömet, mint mikor a feltámadási körmeneten örvendezik a lélek, s ez az öröm megszenteli egy néhány napra az embert. S ez az öröm közös, mint az ünnep, mert hiszen mindnyájunknak hirdették és hirdetik: Justus resurgit!

H a z a s z e r e t e t.

Írta: Max Nordau.

I. szalonja nem nagy, de nagyon barátságos. Kellemes és izlésesen beburkolott terem a melyet a fehér cserépből épült kandalló melegít. A csinos függő lámpa csak mérsékeltet világit, a mi a bizalmas beszélgetésekre sokkal jobb, mint az élénk világítás.

Körülbelül tizen ültünk ez asztal körül, mi közben a thea előttünk gözölgött és kellemes illattal töltötte meg a termet. A társaság többségét nők képezték és daczára annak, hogy még alig mult el néhány elite bál, még sem beszélünk a farsangról. Majdnem hihetetlen, hogy egy társaság, mint mi farsang idején olyan elvont témával foglalkozzék, mint a kérdés, vajjon melyik érzélem erősebb a szerelem vagy hazaszeretet-e?

Még ma is csodálkozom rajta, hogy ez képezte beszélgetésünk tárgyát, de tény, hogy a nélkül, hogy észrevettük, egyszerre élénk megbeszéltek e dolgot.

A vélemények különfélék voltak. Az egyik rész a szerelemnek, a másik a hazaszeretnek tulajdonított nagy hatalmat.

— O, én megvagyok róla győződve, hogy a szerelem erősebb érzélem, mint a hazaszeretet, sőt állítom, hogy nincs érzélem, mely erősebb volna, mint a szerelem, — mondá a fiatal szőke asszony, ki csak tizennégy nap óta volt férj-nél. Mennyivel több ember követett el nagy tetteket a szerelem mint a hazaszeretet befolyása alatt?

Beszéde közben szerelmes pillantást vetett a mellette ülő férjére, mintha ezzel magyarázatot akarna adni beszédjéhez.

Az irigylésre méltó fiatal férjazonban nem adott teljesen igazat feleségének, hanem azon véleményének adott kifejezést, hogy a szerelem az ifjakra, a hazaszeretet pedig az öregekre gyakorol nagyobb hatást.

— A mi engem illet — mondotta az orvos, a ki még a thea estélyeken sem tudott másképp beszélni, mint a katedrán, azt hiszem, hogy e dologban irányadók a különféle népek és nemzetek sajátosságai. A hideg éjszaka lakója talán inkább hevül a hazaszeretet elvont eszméért, míg a dél heves vérű embere inkább a szerelem érzelmének hódol. Gondoljunk csak az indiánusra, ki szerelemből a kormányzó leánya iránt árulta el a khina-fa kergének gyógyító erejét, a mi által a láz betegsége sokkal csekélyebb mértékben dühöngött a spanyolok között. Pedig ha az indianus nem árulja el e titkot, talán nem lehetett volna Amerikát elfoglalni. Hazájának sorsa függött ettől, de ő hevesvérű déli ember volt. A svéd vagy angol talán többet áldoz fel a hazának, de a spanyolról vagy olaszról nem merem ezt állítani.

A társaság legfeltűnőbb tagja G.-né volt. Körülbelül negyven éves lehetett, de azért az öregség legcsekélyebb jele sem látszott rajta. Finom arcvonásai voltak, haja pedig fekete volt. Mindezek- és fényes szemeiből látni lehetett, hogy G.-né a dél szülötte. Különben ezt elárulta idegen szerű kiejtése is.

G.-né mindaddig figyelmesen hallgatta az orvos szavait. De az orvos utolsó megjegyzésére csendesesen mosolygott és belevegült a beszélgetésbe.

— A mit ön itten Spanyolországról és Olaszországról beszél, nem fogadhatom el. Engedelmevel egy epizódott fogok elbeszélni életemből, a mely bizonyítja, hogy bizonyos körülmények között az olaszra is nagyobb hatást gyakorolhat a haza szeretet, mint a szerelem.

Mindnyájan figyelmesen tekintettünk a szép asszonyra és érdeklődéssel vártuk elbeszélését.

— Önök tudják, hogy Milanóban születtem és csak tiz év előtt hagytam el hazámat, midőn férjemet hivatása ideszólitotta. Tizennyolcz éves voltam, mikor legyőzték az osztrákok a felkelést Lombardiában. Radetzky győzelmes hadseregének élén vonult be Milanoba. »Olaszország kardja« eltört és vérző szívvel láttuk reményeinket eltűnni, a melyeknek megvalósulását oly közelnek hittük. Az ostromállapot megzavarta rendes életünket. Nem mentünk már a Scala-színházba, a melyben a töltött fegyverrel őrt álló osztrák katonák juttatták eszünkbe. Nem sétáltunk a korzón, a hol az osztrák tisztek tekintetei szegyenpírt hoztak arcunkra. Minden család megmaradt a maga körében,

radálódott és évek mulva élvezte vagy élvezze az in effigie előléptetést.

A tulajdonképeni fizetésjavítás azon boldog balandóknál kezdődött, kiket a végzet a VII rangosztálytól felfelé sorolt. Az 1800 forint és ennél nagyobb fizetéssel ellátott tisztviselők 500—1000 forintos többletet kaptak, és azok, a kik a létfenntartással küzdenek, csupán rangosztályokba való sorolást nyertek, vagy 30—40 frt lakpénz-többlettel lett kitörülve a szemök. Ez rövid vázlat az azon szomorú törvényeziknek, melyet a törvényhozás fizetésjavításnak, a nagy közönség pedig fizetésrendezésnek nevezett.

A kit a sors arra kárhoztatott, hogy állam-tisztviselővé legyen, számot vetett ugyan magával, hogy nem lesz élete rózsás, de önfeláldozó munkássága és egy lekötött rabszolga életért cserében feltételezhette azt, hogy a létfenntartás, a mindennapi kenyérért való küzdelem alól legalább addig lesz felmentve, míg jó vagy balsorsa családalapításra nem vezet. De keserű a csalódás a tisztviselői életben.

A kis tisztviselő, az árral haladva, legnagyobb részét élete végén 1000 frt nyugdíjjal végzi pályafutását, tér, alkalom, csak nagy protekcióval vagy ritka kivételkép a kiváló tehetségnek nyílik, holott a nagy pártfogó nélküli kiváló munkaszer, vagy a középuton haladó, feladatát, hivatalos kötelességét pontosan teljesítő tisztviselő is joggal igényt tarthat arra, hogy midőn belefáradt a küzdelembe, oly fizetése, illetve nyugdíja legyen, mely felmenti őt a nélkülözések alól.

Hogy mily benyomással van azon eset egy tisztviselőre, midőn joggal megillető előlépése helyett, fölébe tesznek főnkül egy pártfogott, végzett földesurat, akit neki kell csaknem az abe-re oktatnia, s hogy mily nagy behatással vannak különösen a csalódott kisebb javadalmazású állami tisztviselőkre a fizetésjavítás helyett adott üres ígérek, a jövő felett való kétségbeesés lépten-nyomon kiviláglik a memorandumból, melyet a tisztviselők országos bizottsága a kormányhoz felterjesztett.

Ez emlékirattal — tudtukon kívül — nagy szolgálatot tettek a magyar állam tisztviselői a kormánynak, a mely nem hálálhatja meg eléggé

tapintatos eljárásukat. Mert itt még az idő és alkalom, midőn az eladósodott, csaknem proletárrá süllyedt, 5, 6—700 frtért, jövőjének majdnem teljes kizárásával szolgáló államtisztviselőt visszatarthatja.

Mert midőn a 600, 700, 800 frttal javadalmazott tisztviselő nyomorogni látja 4—5 tagu családját, az állam pedig rideg gunynyal követeli tőle társadalmi állásának megfelelő lakást és ruházatot, az egészség ismét kívánja a levegőt, ételt és szórakozást, az a tisztviselő bizony elkeseredik és ne várjon a kormány semmi jót, a társadalom semmi helyesét, mert ily csekély fizetésből családot fenntartani képtelenség vidéken is, hát még a fővárosban és mégis hány van ezek közül családos. A ki így csalódott és a kit mindenki elhagyott, képes magát a legelkeseredettebb lépésre ragadtatni, nagy kárára ugy az államnak, mint a társadalomnak.

Szocialisták a pusztaszeri ünnepen.

— Egy vakmerő terv. —

A szegedi kerületi csendőrpáncsnokság a hmvásárhelyi felbujtott szocialista munkásoknak egy újabb ép oly vakmerő, mint hazafiatalan tervéről vett hírt.

Ez a megdöbbentő hír arról szól, hogy az elégtellett felbujtott munkás tömegek felvonnak annak idején a millenáris pusztaszeri emlékünnap színhelyére és azt lázongással megcsufolják.

Még a gondolata is hallatlan ennek a rutdolognak, mely ha igaz, csufságai azok, akik kigondolták — a magyarságnak. A hír azonban — fájdalom — mint lapunkat értesítik megbízható forrásból ered.

A napokban H.-M.-Vásárhelyen időzött szemlekorutjában Földváry Lajos báró, a szegedi kerületi csendőrpáncsnok és neki személyesen is jelentést tett erről a lappangó szocialista-tervről az ottani csendőrség, mely éber figyelemmel kíséri a szocialista mozgolódásokat.

Mi sem, bizonyosabb, mint hogy ebben a szegénytelen hazafiatalan munkás mozgalomban is hazát nem ismerő lelketlen idegen bujtogatók keze működik alattomban, akik bajba sodorják a szerencsétlen magyar munkásnépet.

A szegedi csendőrpáncsnokság, miután a mozgalom hírért alaposnak tartja — nagyobb arányú intézkedések — megtételére készül,

hogy ha elég vakmerők és hazafiatalanok volnának a tervezők a népet törbe csalni, a tervezett tüntetést megakadályozza.

A ma hozzánk érkezett »Vásárhely és Vidéke« lapársunk is foglalkozik a veszedelmes hírrel és okosságra, hazafiságra buzdítja a hmvásárhelyi munkásnépet a következőkben:

Mindnyáján egy haza polgárai vagyunk és mindnyájunkra nézve örvendetes és lélekemelő esemény, hogy hazánk »annyi balszerencse közt s oly viszály után« ezer éves fennállását ünneplheti meg. Aki ezt az ünnepet is megzavarni akarja: nem mngyar az, czudar az, ki méltó lenne a gyászmagyarkák sorsára, kiket őseink gyávaságukért örökös szolgasággal bélyegeztek meg.

A vásárhelyi munkások, hisszük, hogy jobbak a hirüknél s magatartásukkal meg fogják hazudtolni a róluk elterjedt balvéleményt.

*

Olvasóköreink pedig csak készülődjenek a pusztaszeri nemzeti ünnepekre. Készüljenek és szervezkedjenek, hogy a pusztaszeri síkságon a vásárhelyiek serege legyen a legszamosabb, a legrendesebb és leglelkesebb. Ez lesz a legkésebb bizonyosság a mellett, hogy hazafiság dolgában és nemzeti kérdésekben miként gondolkozik a vásárhelyi nép!

*

Makóról is szocialista-mozgolódás híre érkezik. S ez a mozgalom is a szocialista munkások millenniumi »ünneplésével« foglalkozniék. Mint lapunknak írják, a szocialisták már a napokban gyűlést is akartartani ebben a tárgyban. A főkapitány azonban nem engedélyezte a szabad ég alatt tervezett szocialista gyűlést, melynek tárgysorozata ez lett volna:

1. Munkáskör megalakítása. 2. Az ezredév megünneplése. 3. »A földmives munkásság helyzete és feladata« című könyv felolvasása. (A jeles könyv Orosházán jelent meg Kellner Albert könyvnyomdájában.)

*

A rendőrkapitány erélyesen intézkedett, hogy még a legkisebb mozgalmat is megakadályozza. Vasárnap és hétfőn megerősített őrszolgálatok czirkáltak a külvárosban, de nem fordult elő semmi zavargás.

Előfizetési felhívás.

Most, amikor új évnegyed előtt állunk, legyen szabad olvasóink támogatását kérni ahhoz a munkához, amelyet a közönség érdekében és a közönség szolgálatában végezzünk.

mindenki visszavonult a szoba négy fala közé és ön nem is képzele, mennyi unalmat és melankoliát okoz ez nekünk olaszoknak.

Ezen borzasztó időben ismerkedtem meg G. Alberttel, a ki később férjem lett. G. bátyámmal együtt tanult és jó barátok voltak. Albert szép fiatal ember volt, ki kellemesen tudott csevegni, s így látogatásainak annál jobban örültem ez unalmas időben, Eleinte csak bátyámmal jött és ugyancsak vele távozott is. Később egyedül is meglátogatott, de csakhamar eltávozott, ha bátyám nem volt otthon. Látogatásai azután mindinkább gyakoribbak lettek s mivel szüleimnek sem volt kifogásuk ellene, azért néha órákig beszélgettem vele.

Már jó ismerősök voltunk és egészen bizalmas hangon beszélünk egymással, midőn egy napon, miután az egész délután alatt felolvasott nekem, hirtelenül azon kéréssel fordult hozzám, engedjem meg, hogy egy szivarra gyujtsom.

— Hogyan, — kiáltottam majdnem megijedve, — ön dohányzik Albert?

Tudniok kell ugyanis, hogy nagy ellenszemet éreztem a férfiak iránt, kik dohányoznak. Nem tudtam eléggé dicsérni bátyámat, mert teljesen felhagyott e rossz szokással. Többször ki is jelentettem, hogy mindent inkább tennék meg, mint egy férfit megcsókolni, a ki dohányozik.

Persze nem tudtam, hogy Albert is dohányozik, mert szobámban sohasem dohányzott, különben nem volt alkalmam e tulajdonságát észrevenni.

Izgatott hangom zavarba hozta Albertet.

— Igen, dohányozom, de mi különöst talál ebben? — Mondotta Albert.

— Mindenesetre semmi különös sincsen e dologban, de annyit mondhatok, hogy sohasem fogok nőül menni egy férfuhoz, ki szívart vesz szájába. Ki nem álhatom az ilyen embert.

Albert ijedten nézett reám, de nem szólt semmit, hanem visszatette a szívart a zsebébe. Egy ideig szótlanul ült mellettem s azután elbucszott.

Másnap ismét eljött hozzám és minden bevezetés nélkül elkezdett beszélni a dohányzásról.

Megemlítette, hogy ugyancsak megijedt szavaimra, de azt hiszi, hogy talán még sem mondtam az egészet komolyan és reményli, hogy hozzászokom e rossz szokásához. De én nem ismertem tréfát e dologban és még nagyobb komolysággal kijelentettem, hogy ki nem álhatom a dohányzást és nem is fogok hozzászokni. Sőt éppen ellenkezőleg elvárom, hogy a férfu, aki engem szeret, felhagyjon e rossz szokással.

E kijelentésem nagyon leverte Albertet, a mit most komikusnak tartok, de akkor nagyon komoly volt az egész dolog. Albert szomorú volt és egy szerencsétlen ember arcz kifejezésével távozott tőlem. Albertet elhagyta jó kedve, szemeiből látszott, hogy nagyon boldogtalan. Körülbelül egy héttig tartott ez állapot és én magam is bánkódtam, de nem tudtam és nem is akartam rajta segíteni. Vagy leszokik Albert a dohányzásról vagy vége köztünk mindennek.

Egy napon hozzám jött bátyám és megdorgált, hogy ilyen ostobaságokat csinállok. Elbeszélte, hogy Albertet teljesen leverte viselkedésem s már nem is mer hozzám jönni. Felkért, hogy isten nevében engedjem meg neki, hogy szivarozzék, mert már egyszer megkísérelte, hogy felhagyjon a dohányzással, de a szokás hatalma nagyobb, mint az akaraté.

Nem tudtam magam visszatartani, és kijelentettem, hogy tehát ez az az erős férfu, ki nem tudja legyőzni rossz szokását? Ha szeret, ugy le kell szoknia róla, most már követelem, mert ha igazán szeret, ugy bizonyára megteszi. Bátyám szidott és haragudott, de ez nem használt semmit és én szilárdan megmaradtam a mellett, a mit mondtam.

Nem akarom részletesen elbeszélni haragunkat. Végre Albert eljött személyesen hozzám és kért, hogy ne legyek már olyan kegyetlen, én erre — mint rendesen történni szokott — elkezdtem sirni.

— Jól van tehát, ön az én kedvemért nem tudott lemondani rossz szokásáról, én szerelemből ön iránt, meg akarom próbálni, hogy ellenszenvemet le tudom-e győzni.

Nemsokára reá meg volt az esküvőnk és Albert vigao tovább is dohányzott és én boldog voltam. Teljesen elfelejtettem a néhány napot, a mely alatt a dohányzás miatt annyi bánatunk volt.

Egy fél év mulva azonban egy este észrevettem, hogy Albert szokása ellenére nem dohányzik. Csodálkoztam rajta, de azt hittem, hogy ez csak véletlenül történt.

A »Tiszántúl« eddigi multja alatt sohasem tévesztette szem elől azokat a kötelességeket, amelyek a közönség szolgálatában vállaira nehezültek.

Minden közleménye, minden sora ennek a lapnak a közhangulatból volt merítve s akár támogattuk, akár támadtuk, akár védtük, akár elítéltük a kronologikus sorrendben következett eseményeket, sohasem egyesek, vagy érdekesportok befolyásának pressziója, vagy hatalmának legyezetése, hanem mindig és minden körülmények között a legtisztább igazságosság függetlenül és minden lekötöttségtől menten vezette hírlapirói tollunkat.

Most bizalommal várjuk annak az intelligens közönségnek a támogatását, mely lapunkat eddigszeretettel és megtisztelő bizalmával vette körül. Mi, akik hűséges tolmácsa voltunk érzelmeinek, indulatainak, akaratának és követelésének; viszonzásul kérjük tőle a támogatást jövőben is, mert csak ennek a segítségével válik lehetségessé, hogy a folyton fejlődő zszurnalisztika minden fegyverével maradassunk meg továbbra is szolgálatában és a jövőben is olyan lapokat adhassunk, melyek a művelt közönségnek napról-napra fokozódó igényeit kielégítsék.

A Tiszántúl mindennap változatos, gazdag tartalommal jelenik meg.

Politikai, társadalmi, közgazdasági közleményeit szigorú gondossággal válogatja. Érdekes tárcákat és regényeket közöl és hírovara, tudósításai megbízhatók, tárgyilagosak és változatosak.

Ezenfelül mindennap táviratokat közöl a világ legfontosabb eseményeiről, országgyűlési tudósításával pedig a fővárosi hírlapok érkezését majdnem egy egész nappal előzi meg.

A Tiszántúl előfizetési árai:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt. —
Negyedévre . . . 1 > 50 kr.

Helyben házhoz kézbesítve:

Egész évre . . . 8 frt. —
Negyedévre . . . 2 > —

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt. —
Negyedévre . . . 2 > 50 kr.

De a legközelebbi napokon sem gyűjtött szivarra. Hogyan gondoltam magamban, Albert talán meghozza feleségének az áldozatot, a melyet menyasszonyának nem tudott megtenni? Boldog voltam. Megnéztem a szivartárcáját, de az üres volt.

Nem tudtam örömet eltitkolni.

— Albert, — mondám egy este, — igazán angyal volt. Nem elég, hogy leszoktál a dohányzástól, hanem nem is szólsz az egésztől egy árva szót sem. Pedig tudom, nagy fáradságodba került.

Albert nagy zavarba jött, végre bizonytalan hangon mondá:

— Látod édes, most nagylelkűséggel dicsekedhetnék, de be kell vallanom a valóságot.

Tudd meg tehát, hogy a haza iránt való szeretetből nem dohányozom. Az oztrákok behozták a dohány monopóliumot és mi elhatároztuk, hogy mindenki, a ki szereti hazáját, felhagyjon a dohányzással. Te talán kicsiny dolognak tartod ezt, de az embernek apró tüszurásokkal kell boszút állani a haza ellenségein, ha nyíltan karddal nem léphetünk fel ellene.

Szerettem volna haragudni, de végre megmutattam, hogy Olasz nő vagyok, aki szereti hazáját.

— A gondolattal hogy te valamit jobban szeretsz, mint engem, csak azért tudok megbárátkozni, mert ez a valami — a haza, — mondtam Albertnek.

Tehát láthatja ezekből doktor ur hogy az olaszt is jobban lelkesítheti a haza szeretet, mint a szerelem fejezte be G. elbeszélését.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Á p r i l i s
- 5. és 6. A nagyváradi iparos-ifjak önképző egyesületének műkedvelő előadása a színpadon.
 - 6. A nagyváradi első általános munkás betegsegélyző egyesület évi közgyűlése d. u. 3 órákor.
 - 7. Berettyó-körözi vízszabályozó-társulat és ármentesítő-társulat közgyűlése, d. u. 4 órákor.
 - 8. Hunyady-malom részvénytársaság közgyűlése, d. u. 3 órákor.
 - 9. Katonai lövésár Nagyváradon.
 - 11. Biharmegye központi választmányának ülése, d. e. 9 órákor.
 - 12. A belényes-vidéki takarékszövetkezet közgyűlése d. e. fél 11 órákor.
 - 12. Gözmozdonyu közuti vaspálya részvénytársaság közgyűlése d. e. 11-kor.
 - 12. A rabsegélyző egyesület évi közgyűlése d. e. 11 órákor.
 - 19. A Szigligeti-társaság rendes évi közgyűlése.
 - 22—25. Fősorozás a tüzoltó őrtanyán.
- M á j u s
- 2. Pályázati határidő a nagyváradi tüzér laktanya építésére, d. e. 9 óráig.

UJDONSÁGOK.

* **Nagyszombat.** Ma, a nagyhét utolsó napján az összes r. kath. templomokban a reggeli órákban szentségkítétel a szent sirba, később tűzszentelés, a mely tűzből úgy az örök lámpa, mint a templomok többi gyertyái meggyújtának. Aztán megszentelik az öt tömjént, a husvéti gyertyákat, a szt. keresztet. A székesegyházban reggel 9 órákor nagy mise, melyet Belopotoczky Kálmán tábori püspök mutat be. Az énekkar a következőket éneklé: Schweitzer: Misa, in G., Bieger Veesernyje, Kersch: Magnificaja. A feltámadási ünnepélyek ma délután, illetve este a következő sorrendben tartanak meg: Délután 3 órákor a premontrai rendiek templomában;

délután 4 órákor az irlalmasak és kapuczinusoknál;

délután 6 órákor a székesegyházban és Várad-Velenczén;

Este fél 7 órákor az Orsolya-zárda templomában;

Este 7 órákor a Szent László templomban;

Este fél 8 órákor az olasz plébánia templomban.

A székesegyházban a feltámadási szt. szertartásokat bibornok-püspökünk végzi.

A gör. kath. székesegyházban tegnap reggel Nagy sz. Vazul miséje volt. Ugy a székesegyházban, mint az összes gör. kath. templomokban holnap, vasárnap hajnalban tartatnak meg a feltámadási ünnepélyek.

* **Nagypéntek.** A nagypéntek alkalmából tegnap előzőnlítte az utcákat a közönség s a templomok folytonosan zsufolva voltak hívekkel. A székesegyházban délelőtt *Belopotoczky* Kálmán tábori püspök tartotta az »előszent misé-t«, mely után dr. *Németh Gyula* szép szónoklatot tartott. Az olasz plébánia templomból nem ment fel délután a körmenet a Kálváriára, hanem a templomban tartották meg a gyászszertartásokat. A gyászbeszédet *Kőrössy* Endre káplán mondotta. A többi templomokban is nagy számu hívő jelenlétében tartattak meg az istentiszteletek. A délutáni derűs időben igen sokan mentek fel a kálváriára. A gör. kath. székesegyházban délután Sztán Illés tartotta a gyászszónoklatot.

* **Jézus töviskoronája.** A keresztény vallás egyik legbecesebb ereklyéjét, azt a töviskoszorút, a melylyel a megáltót gonyból megkoszorúzták Párisban a Notre dame templomban őrzik s a husvéti ünnepek alatt közszemlére szokták kitenni. Ez évben a kegyeletes ereklyét új, diszes tartóba helyezték, a mely valóságos romeke a műiparnak. A tartó, a mely hegyi kristályból való, maga is koszorualaku és a rajta levő drágakövek miatt igen nagy öszszegyet képvisel. Nem kevesebb, mint nyolczvan gyémánt disziti az ereklyetartót, ezenkívül igen sok gyöngy, türkisz és más drágakő van mű-

vészileg rajta elhelyezve. Mindezek a hívők kegyadományából gyűltek egybe. Maga a töviskoszorú már igen laza állapotban van, a minek oka a hosszú idő kivétel, mint egyik híres vallástörténelmi író ez alkalomból közli, az is, hogy a római katonák, a kik a tövisből font koszorút Jézus fejére helyezték, szíjjakkal homlokára kötözték. A fájdalmas korona már ekkor megrongált állapotban került le a keresztény vallás megállapítójának homlokáról. Azóta is sok viszontagságon ment keresztül a szentkorona. Jézus holttestének levétele után a keresztet, koronát és a szegeket a keresztre feszítés helyén elásták. Ilona császárné megtalálta aztán. Hosszu ideig keveset tud ezután a történelem a tövis-koronáról, míg azután 409-ben Paulinus püspök emlékezik róla, mint egy régóta meglevő szent-relikviáról; Balduin császár 1238-ban IX. Lajos királynak adta zálogba 156.900 livreért. Lajos király, a kit később szentté is avattak, külön kápolnát építtetett neki a hol mindazideig volt, a míg a notre-dameok templomába nem vitték. Egyszer egy évben, a husvéti ünnepek alatt teszik ki a szent ereklyét a főoltárra, a hol ezer és ezer ember fordul áhitattal a keresztény vallás e magasatos szimbóluma felé.

* **Örömhír a tanulóknak.** Miként fővárosi tudósítók írja, a vallás- és közoktatásügyi miniszter körrendeletet intézett az ország összes népiszkoláihoz, melyben utasítja az igazgatókat, hogy tekintettel a millenniumi ünnepségekre, a tanévet, illetőleg a vizsgákat ez év május 31-ére be kell fejezni. Igen helyesen van ez így, mert tanügyi szempontból hibázhatandó lett volna, ha Budapesten és a vidéken nem egy időben ér véget a tanév. A miniszter leiratában azzal indokolta a tanév oly időelőtti befejezését, mert a tornaverseny alkalmából amugy is megszakad a rendes tanítás, a szülők jó része is júniusban megy a kiállításra, és magukkal akarják vinni gyermekeiket. De gondoskodik a miniszteri leirat arról is, hogy a gyengébb tanulók kárát ne vallják a tanév ezen időelőtti befejezésének, és azért a gyengébb, azaz az elégtelen osztályzatra álló tanulók június 5-én külön vizsgálatra bocsáttatnak. A bizonyítvány kiosztása mégis június közepére marad, mert a kontaktus a tanulók és iskola között, tekintettel a közbeeső ünnepségekre, föntartandó, mely ünnepségeken a tanulók is részt fognak venni. Április és május havában tehát nagy szorgalomra lesz szükség, hogy a tanárok földolgozzák az egész évi anyagnak még hátralevő részét.

* **Távozó vasutiak.** A Püspökladány-Bihar-Püspöki vonalat a kolozsvári üzletvezetőségtől az aradihoz tették át. E tény közelebről is érinti Nagyvárad városát, mert ennek következtében azon vasuti alkalmazottaknak, kik e vonalon szolgálatot tettek, Aradra kell költözködniük, ezek helyét pedig új alkalmazottjak nem foglalják el.

* **Tollatlan jómádár.** Az utóbbi időben valami tollatlan jómádár praktikus módját találta ki a lopásnak. Egymásután hol egyik, hol másik ur háznál tűnik el egy-egy értékes kisebb tárgy, ruhadarab. Különösen a tajt pipákra utazik nagy előszeretettel a gazember. A reggeli órákban belopódzik a lakásba s a keze ügyébe eső tárgyakat zsebre vágva, elpárolog. Legutóbb Gy a l o k a y Lajos törvényszéki elnök lakásán láttak egy tisztességesen öltözött embert a eselédek, aki az elnök után tudakozott, akivel természetesen jókor reggel nem beszélhetett. Később tánt ki, hogy a tudakozódás csak ürügy volt, s egy 50 frt értékű tajtpipát lopott el az illető. Más helyen a hivatalban levő házi ur nevében kopogtatott be az urnőhöz s értékes ruhadarabot esalt ki. Egy kis utánajárással kézre lehetne keríteni a szarka természetű jómadarat.

* **Pulszky Károly elmeállapota.** Moravcsik Emil tanár, törvényszéki orvos ma reggel terjesztette Balonyi Imre vizsgáló bíró elé a Pulszky Károly elmebeli állapotáról való véleményes jelentését. A jelentés szerint a kideri-

tett körülmények és számos teljesen szavahi-
hető egyén adatai alapján teljes bizonyosság-
gal feltehető, hogy a kérdéses időben Pulszky
Károly magavelete elmebetegség tüneteit mu-
tatta, és hogy eszerint abban az időben való
cselekedetei szellemi beszámíthatatlanságra mu-
tatnak. De kétségtelen, hogy fogsága ideje alatt
állapota javult, mert a nyugalom jó hatással
volt rá. Mostani állapotáról azonban nem lehet
határozott ítéletet mondani, és most Pulszky
a beszámítható ember benyomását teszi. Be-
kell várni, míg bebizonyul, vajjon a Pulszky
azelőtt észlelt tünetek egy később, nagyobb erő-
vel fellépő elmebetegségnek, vagy pedig egy
teljes nyugalom folytán később meggyógyult,
tehát mulékonyabb elmebetegségnek a szimp-
tomái voltak: Ajtay Sándor tanár, a második
orvosszakértő nyilván csak holnap terjeszti be
jelentését, amely hír szerint a Moravesik jelen-
tésével nem minden pontban egybehangzó. Az
adminisztratív bizottság jelentése most a kul-
tusztisztviselői bizottságban van. Wlassics miniszter
határozottan fentartotta magának, hogy neki
személyesen referáljon az illető osztálytanácsos
az ügyről s a jelentésről, s csak azután ter-
jeszti a jelentést a büntető törvényszék elé.
Mint hogy a miniszter elutazott, mindez való-
színűleg csak húsvét után fog történni. Mint a
»P. L.«-nak megbízható forrásból jelentik, az
adminisztratív bizottság által konstatált hiány
közel 50.000 forint. — »M. H.«-czimű kö-
nyomatos az ügyről még a következőket írja:
Hogy megszüntetik-e, vagy továbbra is fenntar-
tják a vizsgálati fogságot, ez ma még kétes,
mert a kir. ügyészség magának a két orvos-
szakértő véleményének, bármilyen legyen is az,
nem hajlandó elhatározó befolyást tulajdoni-
tani, hanem azokat felülvéleményezés végett
mindenesetre az igazságügyi orvosi tanácshoz
is felterjeszteni szándékozik. Különben Pulszky
Károly állapota az utóbbi időkben elég jó, sok-
kal jobb színben van most, mint amikor a
törvényházba hozták. Csak valamivel idősebb-
nek látszik, de ennek oka az, hogy a fogházban
kórszakállt növesztett.

* **A váradvelencei s váraljai piezulás-
bankban** holnap, húsvét vasárnapján nem lesz-
nek befizetések. A járulékokat a következő va-
sárnap minden ráfizetés nélkül teljesíthetik a
tagok.

* **A Páris-patak rendezése.** A Páris-patak
már igen sok bajt, veszedelmet, kárt okozott a
patak mentén lakóknak. Régebben gyakori ára-
dásokkal borította el a város egy részét. Pár
év óta kevesebb bajt okoz ugyan, de a köz-
egészségügyre nézve sok veszélyt rejt magában.
A gondozatlan meder egyik-másik lakosnak va-
lóságos szemét lerakó helye. Dr. **Hoványi** Fe-
rencz városi főorvos tegnap egy beadványt in-
tézett Nagyvárad város tanácsához, a melyben
a közegészségügy érdekében sürögősen kéri, hogy
a Páris-patak medrét takarítsák ki, sőt a
meder szabályozásával is foglalkozzék. A patak
medre jelenleg eliszaposodott, sűrű egymásután-
ban pocsolyák képződtek és szemetet hordanak
a mederbe, a mely ezek által a betegségek csi-
ráival telt. A beadványt közelebb veszi tárgya-
lás alá a városi tanács.

* **Kávéházak, fogadók, korcsmák.** Nagy-
várad városa már évek óta tervezi a fogadók,
vendéglők, kávéházak és kávéházakra vonat-
kozó szabályrendelet módosítását. Az elmúlt
évben végre nyelbe ütötték a dolgot s az új
szabályrendelet keresztül ment a közgyűlés ros-
táján is és jóváhagyás végett felkerült a mi-
niszterhez. A többi között a leglényegesebb vál-
tozás a szabályrendeletben, hogy eddig a kávé-
házak számhoz voltak kötve, az új szabályzat-
ban pedig e korlátozás nincs benne s a kávé-
házak nyitása egyszerű iparengedélyhez van
kötve, tekintet nélkül a számhoz. A miniszter a
szabályzatot nem hagyta jóvá, hanem az e-
nemű üzletekben alkalmazottakra, különösen a

női alkalmazottakra nézve igen helyesen szigo-
rubbs megszorítások bevezetését kívánja, s ezek
foganatosítása után újra felterjeszteni kéri. A
fentebb említett, a kávéházak számára vonat-
kozó pontra nem tesz észrevételt a miniszter,
tehát az újabb felterjesztés alkalmával benn-
marad a szabályrendeletben.

* **Milleniumi szivarok.** Május 1-én ujszi-
varokat lehet kapni a főbb dohánytözsdekben.
Az új szivarok mind különbözőlegességek. Van kö-
zöttük tizenöt új fajta havanna és öt fajta mexi-
kói szivar. A legolcsóbbnak ára tizenhat kraj-
czár.

* **Csodadoktor.** Egy kisdud hazafi vonult be
a trafikba, két skatulyával a két (kettő volt neki)
hóna alatt. Köszönt és megállt.

— Mi tetszik?

— Semmi.

— Hát mit akar?

— Semmit — mondta bámulatos átkodott-
sággal a kisdud ember.

Az érkező vendéghez intézhető kérdések ki-
lívén merítve, a trafikos kisasszony nem szólt sem-
mit s ebbeli negatív működése nyomán mély esend
támadt. Akkor azt mondta a barátságos idegen:

— Van önnek tyukszeme?

A kértett férfiú az Ollendorff-Ney-féle tan-
rendszer utasításai alapján válaszolt:

— Sógornóm egyedül ment a vásárra, de a
katona gombjai fényesek.

— Igen? — kérdezte látható örömmel a rö-
vides ember — s miként vannak beeses tyuksze-
mei?

— A körülményekhez képest jól érzik magu-
kat. Elmúltak minden gondjaik, az álom hű barát.

— E szerint tessék helyet foglalni — s a
kis honfi buzgó örömmel kerített egy széket —
tessék helyet foglalni.

— És?

— És levetni méltóztassék.

— Minek?

— Mert két óra múlva ki fogom tyukszemeit
irtani — mondta fölnyenyel a honfi s bontogatni
kezdte a skatulyáit.

— Czipőn keresztül nem megy a dolog?

— Nem.

— Sajnálom. Csak czipőstül vagyok hajlandó
belemenni a vállalatba.

— Az apró honfi a dobozokat újra a hónai
alá fogta.

— Ön, ha jól rémlik nekem, gyáva — mondá.

Ezzel büszkén kikoresolyózott a trafikból s az
utezai hordárhoz fordult azon kérdéssel, hogy van-
nak-e tyukszemei. Miután a hordár csak husz kraj-
czár felpénz adása után volt hajlandó ez ügyben
nyilatkozni, a honfi kérdéseit megszüntette és harag-
gal keblében távozott, miközben önmagába merült.

* **Hűtlen férj.** Győrffy József napszamos
annyira belebolondult a férjéért elváltan élő Ávor
Józsefnéba, hogy elhagyta feleségét és két gyer-
mekét, kik most a nyomornak vannak kitéve.
Győrffy Józsefné tegnap találkozott a szerelmes
párral és szemére vetette a csábító asszonynak,
hogy elrabolja tőle férjét, az ártatlan gyerme-
két az atyát, a ki eltartsa őket, de Ávor Józsefné
felelet helyett kikapta Győrffyné kezéből a teljes
tüveget és a fejébe vágta, míg a hűtlen férj bics-
káját emelte feleségére. A szegény asszony sirva
panaszolta el szomorú sorsát a rendőrségnél.

* **Hirsch báró kolóniája.** Hirsch báró
tudvalevőleg Canada északnyugati részében ko-
lóniát alapított a zsidók számára, hogy ott
földet műveljenek. Ez a kolónia azonban fel-
oszlott s a 800 odatelepített zsidó közül, akik
mindegyikének megvolt a maga földje, most
már mindössze csak 12 maradt ott. Hirsch
terve tehát esütörtököt mondott.

* **A szegény gazdagok.** Bécsben most külön
ankét vizsgálja a munkások helyzetét és a zöld asz-
tal mellett akarják kitalálni a szociális bajok ere-

detét és azok gyógyszerét. Ez alkalomból a W. A.
Z. a következő, sikerült apróságot közli.

Az ankét *munkásokból* áll. Épp vége felé jár
a reggeli szünet. A papirost, melyben kolbászt és
turót hoztak magukkal, a földre dobják és megtör-
lik a szájukat. A mellékszobában a *szakértők* szá-
mára terítettek.

Egy szolgálta (nehány palaczk pezsogót hoz be
osztrigával). A szakértő urak kéretik...

Az elnök: Azonnal vigye vissza. A szakértő
urak ne bizalmaskodjanak. (*Társaihoz fordulva*):
— Azt hiszem, folytathatjuk... (*A szolgál-
hoz*): Szólítsa be Rothschild szakértőt.

(*Rothschildot beszélítják.*)

Az elnök: Jó napot, milliomos ur.

Rothschild szakértő (félénken meghajtja magát).

Az elnök: Lesz talán oly szíves, hogy néhány
felvilágosítást...

Rothschild: Ha arról van szó, hogy milliomos
társaim helyzetén segítsek — szívesen.

Az elnök: Hát igazán oly borzasztó dolog mil-
liomosnak lenni?...

Rothschild: Biz az borzasztó...

Az elnök: A nagytömeg előítéletével kell talán
szembe szállnia?...

Rothschild: Mindig, nagyon... Ha utazni
megyek, azt mondják, hja! az az ember teheti! Ha
páholyban látnak, ha fogaton kocsizom, ha palotát
építetek, mindjárt azt hangoztatják: van hozzá való
módja, megteheti. Mindent drágán kell megfizetnem,
ha egy kicsit alkuadni akarok, az emberek mindjárt
ugy tesznek, mintha roppantul megbotránkozná-
nak...

Az elnök: Ön tehát... nem azért alkuszik...
mert...

Rothschild: Persze, hogy nem, restelném a
dolgot. Ha nem volna pénzem, igazán nem tudnám,
hogy miből fedezzem kiadásaimat...

Egybizottsági tag: Az antiszemizmussal
sok a baja?

Rothschild: Én nem vagyok zsidó... én
milliomos vagyok.

Az elnök: Köszönjük — tessék leülni (A szol-
gához): Hívja be Dréher szakértőt.

Dréher (belép, köszön.)

Az elnök (résztvétellel): Ön sörgyáros és mil-
liomos...

Dréher (sóhajtván): Akár mit csinállok, évről-
évre gazdagodom.

Az elnök (összinté résztvétellel): Nem tudna vala-
mit a lakásviszonyokról mondani?

Dréher Hát Bécsben nem épp a legrosszab-
bak. Az ember berendezkedik és elbírja...

Az elnök Ön tehát nem panaszkodik...

Dréher De mégis! Így például, lehetetlen az
embernek azt elérnie, hogy a belváros házai mel-
lett apró vadászterületek, erdők legyenek, vagy ta-
vak, melyekben úszni lehet. Hetekig járhatna elnök
ur, amíg olyan lakást találna...

Az elnök No, ezt már elhiszem...

Dréher: Ha pedig utazik ember... a szül-
lodák mindenütt igen rosszak... A fürdőszobák
a folyosó végében vannak és olyan helyeken, olyan
szűk zugokban kell aludni, a hol hisz ember nem
tánczolhatna.

Elnök Hát ez bizony kellemetlen.

Dréher: És ezek az állapotok már évek
ilyenek...

Az elnök: Gondnok lesz rá, hogy ennek a gis-
dálkodásnak vége legyen és hogy a milliomosok
emberi módon élhessenek. Köszönöm, uraim. Men-
jenek és terjeszszék elveiket. Lelkiismeretlen agitá-
torok által ne csábítsák magukat és a jólétükért
való küzdelemben maradjanak a törvényes állás-
ponton.

* **A zene mint inspiráció.** Divatos ma-
napság, hogy a társadalom szereplő egyénisé-

geinek kérdéseket adnak fel, kikérve a nézeteket egy s más dolgokról. Alig menekül meg ez elől valaki, legyen bár miniszter, képviselő, író, festő, szobrász, primadonna vagy hőstenor. Eddig csak az újságokban közölték az ilyen lapotteleket s újdonság számba megy két élelmes német zurnalisztának Lipcsében megjelent kötete, amelyben egy csomó író, költő és hírneves festő nyilatkozik arról, hogy művészi alkotásaira milyen befolyással volt a zene. Defreger határozottan azt állítja, hogy legsikerültebb kompozíciónak megalkotására zenei motívumok készítették. Ezt mondja Wilbrandt Adolf is. Moser Gusztáv, a jeles vigjátékiró csak a könnyű zenéért lelkesül s őszintén bevallja, hogy minden igyekezete dacára sem tudja a magasabb muzsikát megérteni. Versben csak Baumbach Rudolf nyilatkozik. Neki sokkal edesebb zene a pacsirtadal és a fülemüle nótája, mint a trombiták recsegése, ami nagyon kellemetlen, ha közletről hallgatja az ember.

A legujabb szenzáció.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, ápr. 3.

Alig csillapultak le a kedélyek a Dániel-féle kártya-affér után, már is újabb szenzációja akadt az országos kaszinónak.

A napokban egy társaság ferblit játszott a kaszinóban. A játékosok egyike, *Kosztka Emil dr.* honvéd-ezredorvos, aki Dánielt a kaszinóból kiütötte, osztás közben hirtelen rátette a kezét *dr. Babó Emil* kiosztott kártyájára, és így szólt:

— Ez a kártya össze van rakva!

Ez a kijelentés iszonyu megdöbbenést keltett a játékosok között.

Megnézték a kártyát, s egészen elhülve konstatálták, hogy a gyanúsított játékosnak csakugyan négyszeres lapja (u. n. *bandája*) van.

Babó könyörgésre fogta a dolgot, s a partnerek — tekintettel a kaszinó renomméjára, titoktartást ígértek Babónak az esetre, ha kilép a kaszinóból.

Babó Emil erre bejelentette kilépését a kaszinó igazgatójánál.

A dolgot csakugyan titokban is tartották, valahogyan azonban mégis tudomására jött a dolog az egyik napi lapnak, a mely megtámadta a kaszinót a titkolódzásért. Erre a kaszinó tagjai is abbahagyták a titoktartást, s nyilvánosságra hozták, hogy a hamis játékos Babó volt.

Babó Emil. ki tegnapelőtt Szegeden volt, ma Bécsbe utazott, hogy ottan állítólag torokbaját gyógytassa.

Babó Emil dr. egy csanádmezei előkelő gentry-családból származik. Mint fiatal ügyvéd a szegedi »aranyifjúság« állandó párbaj-segéde volt s maga is verekedett csaknem minden héten. Becsületbiróságot nála nélkül képzelné sem lehetett.

A parasztek ügyvédje volt, akiknek az érdekében mindig exponálta magát a városi közgyűléseken. Minden népkörnek tagja és alkalmi szónoka volt, úgy, hogy 1892-ben igen nagy erőfeszítéssel sikerült megbuktatni a szegedi II. kerület kormányparti jelöltjét, Ivánkovics plebánost, a jelenlegi miniszteri osztálytanácsost és cz. püspököt.

Mint képviselő e függetlenségi párt *Kossúth* frakciójához tartozott. A parlamentben azonban sohasem volt valami nevezetesebb sikere.

Mint képviselő az ügyvédi irodájával nem sokat törődött, az irodát helyettese és társa, egy fiatal ügyvéd vezette.

A kártya-afférről szóló hír természetesen Szegeden is óriási szenzációt keltett.

Lapunk egyes számai a következők lefelekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca-
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁰ d. u., személyv. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 8 ³⁸ regg., 2 ¹⁹ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e. 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³³ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskó - Belényes felé vegyesvonat 11 ⁰⁰ d. e., 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6 ⁵⁵ r., vegyesvonat 2 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felé vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

Egy szennyes könyvről.

Az »Alkotmány« hívta fel egy tárcacikkében a minap a második »Goldstein Számi«-ra, Szilágyi (Silbermann) Géza Tristia verskötetére is a tisztelt államügyészség figyelmét most reprodukáljuk egy liberális esti lap, a M. E. L. tegnapi vezércikkét, mely csak reprodukálja az Alkotmány által már elmondottakat.

Ime a lap vezércikke a második Goldstein Számiról:

»Ezuttal egy zsidót veszünk a tollunk hegyére, egy éretlen taeszkót, a ki a legvakmerőbb módon belegázolt abba a misztikus világba, a mi más felekezetek előtt kegyeletes, szent és sérthetetlen. Valami Szilágyi Géza nevű éretlen suhanc kiadott egy verskötetet, a mely minden galádságnak állatiasságnak és piszoknak a dícsérete. Ez ellen nem lehetne kifogásunk. Ha Szilágyinak tetszik a piszok, ám éljen benne s ha ebbeli izlésének híret akarja költeni verses formában, ám tegye. Hiszen sok haszontalan verskötet jelent meg már Magyarországon, telve butasággal és izléstelenséggel, ez is bátran megferhet közöttük. Sorsuk egy: a gyors megsemmisítés a sajtókereskedelmi szolgálatában.

A mi ellen azonban kifogásunk van, az az, hogy Szilágyi Géza ur — a ki kijelenti, hogy nem ismeri az Istent — az ő piszkos lábaival bemegy a templomokba s ronda kezeivel az oltárra nyul s kigunyolja »a keresztre vert hőbortos Názáretit.«

Ez a piszkos kezű, éretlen ficzkó minden aljas gondolatát a kereszténység megalapítójának, Jézusnak nevével hozza kapcsolatba. Réá gondol, a mikor kéjes álmok háborgatják s fantáziájának gazságait is a templomban játszátja le egy éjjeli misén.

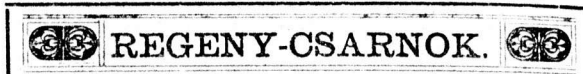
Minek beszéljünk még többet e könyvről, s mit beszéljünk annak éretlen írójáról. Inkább a szüleiről kellene írni s azokat vonni felelősségre, hogy gyermeküknek ilyen rossz nevelést adtak. És felelősségre kellene vonni Silberstein Ötvös Adolf urat, aki elég meggondolatlan és könnyelmű volt előszóval ajánlani a piszok munkát az olvasók figyelmébe.

Alig multak el az egyházpolitika által szült felekezeti izgalmak, minden józan észszel bíró ember azon van, hogy azt az izgalmat lecsillapítsa a felekezeti érzékenységet megszüntesse s jön egy éretlen, romlott lelkű, kedélytelen kölyök egy verskötettel s hadat üzen minden

kegyeletes dolog, minden keresztényi, minden vallásos érzület ellen.

Megvallva őszintén, nem irtunk volna e piszkos munkáról semmit, ha mások ki nem turják ezt a hitványságot szerzőjével együtt a trágyadombból. Kiturták a néppárti lapok s most ezt felhasználják egy egész felekezet ellen, a melyhez Szilágyi Géza ur formailag még hozzátartozik s felláztatják vele a közvéleményt, hogy ime a recepczió és egyenjogúság jutalmául ezt kapják a keresztények a zsidóktól.

Annyi bizonyos, hogy ha egy ilyen műnek megjelenése Oroszországban lehetséges volna, Szilágyi Gézát az ő neveltelenségéért Szibériába deportálják. Ez nálunk nem lehetséges s épen azért, mert itt sajtószabadság van, meg kell azt becsülni s maguknak az íróknak és hírlapíróknak kell megvédelmezniök azt az ilyen Szilágyi-féle alakok garázdálkodásaitól.

Regény a Mars bolygón.

Írta: Laurie André.

4

Ő megrezzent, nyugtalanul mozgott székében, néhány értelmetlen mondatot hadart össze és úgy látszott, csak akarata ellenére beszélt.

De én nem hagytam abban a dolgot.

Parancsoló hangon kezdtem beszélni, a mely hasonló esetben is alkalmas volt és Asaph elhatározta, hogy beszélni fog. A gyorsírászatból annyit tudok, a mennyi saját használatomra szükséges. Midőn orvosi felolvasásokat hallgattam, tanultam meg s így lehetséges volt bárton elbeszélését szóról szóra leírnom.

II.

A hypnotizált elbeszélése.

Kedves barátom biztosítom önt arról, hogy bátorság kell hozzá, hogy ígéreteimet megtartsam és benyomásaimat elbeszéljem. Olyan jól érzem itt magamat és olyan szánalmasnak tűnik fel előttem a föld . . . De ön követeli. Ime elbeszélésem:

Az utazás nagyszerűen sikerült és becslésem szerint két óra és huszonkét percig tartott. Gyenge rosszulétet, szédülést és félelmet éreztem a felsőbb régiókban. Egy pillanatig csakugyan nagyon rosszul éreztem magamat; úgy mint a ponty, kit a partra vetettek ki. De ez elmúlt. Itt vagyok a szabad étherben menten a föld minden szolgásgától. Szükségtelen tudómet felduzzasztani, nincs szüksége szívemre, úterem pedig megállt. Egy napugár megszabadította bensőmet minden teherrel és én mindig magasabbra és magasabbra szállott.

A föld lábaim alatt egy roppant nagy gölyónak látszik, a melynek domborodását határozottan látom a szárazföldek körvonalaiival. Látom az éjszaki sarkvidékek csillogását és a világitó szikrákat, a melyekben a tengerek feltűnnek. Fejem felett mindinkább jobban feltűnik a Mars bolygó. Eleinte olyannak látom, mint a narancsot, majd dinye nagyságban, majd olyan, mint a tök. Ekkor hirtelenül nagy fáradtságot érzek, megfigyelő képességem eltűnik, elveszítem öntudatomat . . .

Mikor ismét feleltem és felütöttem bágyadt szememet, egy egészen új légkörben találtam magamat. Tiszta, illatos lég veszi körül száraz homlokomat, egy előttem ismeretlen fluidum felett lebegek, mely könnyedén, mint a párákba feloszlott pehely, halvány átlászó világosságba és fénybe burkolva fenntart.

Egy szép nap hajnalpirja az egy másik bolygón. Mert kétségtelen — megérkezem a Mars bolygóra.

Milyen látvány! . . . Mohóan futott végig tekintetem a végtelen égboltozaton; körülöttem a sötét azurban világok égtek misztikus fényben.

Körütekintve a távolban egy pompásan fénylő bolygót láttam, mely miként egy gyémánt az égen csillogott. Felismertem benne a földet! . . . Kimondhatatlan megindultság vett erőt rajtam a csilag látásakor, a melyen születtem . . .

De ekkor ismét a Marsra fordítottam tekintetemet.

—••• EGYHÁZI NYOMTATVÁNYOK. •••—

Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

Telefon összeköttetés.

Nagyvárad, Apáca-utca 3. sz.

Telefon összeköttetés.

A nagyérdemű közönség, szives tudomására hozzuk, hogy **könyvnyomdánk** mellé

PAPIRRAKTÁRT

rendeztünk be, ahol *bármily mennyiségben* mindennemű

IRODASZEREK

beszerezhetők.

Raktáron tartunk: Mindenféle *irodai papirokat, levélborítékokat, kockás és sima üzleti levélpapirokat, csinos és különféle dobozokban levélpapirokat, csomagoló papirokat, esiphézett színes papirokat, rajzpapirokat iskolák és (Walthman-féle) mérnökök részére fényezett (pauza) vásznat. Csinos névjegyek nagy választékban, béli meghívók, tánczrendek, eljegyzési, memó-kártyák, gyászjelentések, továbbá iskolák részére irkák, gyakorlat-füzetek, rajztömbök, noteszek, imakönyvekbe szent-képe stb stb.*

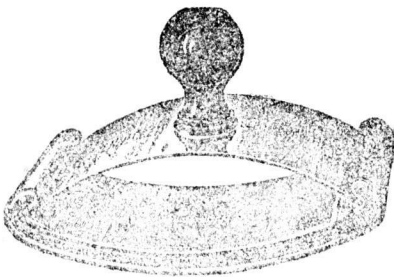
Kitünő minőségű

alluminium-, aczél- és bronz-tollakat.

Tollszárakat.

ó n t.

Íratéspapírt és porzót.

Tentát és tentatartót.

Ez alkalommal van szerencsénk tisztelettel felhívni a nagyérdemű közönség figyelmét kitünően felszerelt

KÖNYVNYOMDÁNKRA,

ahol mindennemű nyomtatványok: u. m. hírlapok, művek, eklevelek, részvények, sorsjegyek, továbbá takarékpénztári, ügyvédi, közjegyzői és kereskedői nyomtatványok olcsón és pontosan elkészítetnek. Színes kivitelben üzleti-ártyák, számlák és körlevelek.

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel (vidékre is bérmentve) szolgálunk.

Levélpapíros dobozokban 30 krtól 1 frt 50 krig.